17/03/2024

Ζιμπάμπουε Σεραφείμ: Νηστεία και προπατορικό αμάρτημα

/ Γνώμες

Νηστεία και ΠΡΟΠΑΤΟΡΙΚΟ ΑΜΑΡΤΗΜΑ

Κυριακή της Τυρινής

17 Μαρτίου 2024

του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ζιμπάμπουε Σεραφείμ Κυκκώτη

Προπατορικό αμάρτημα είναι η ανυπακοή των πρώτων ανθρώπων, του Αδάμ και της Εύας, στον Δημιουργό τους Θεό, με αποτέλεσμα να φέρουν στη ζωή των ανθρώπων το φαινόμενο του θανάτου.

«Τη αυτή ημέρα, ανάμνησιν ποιούμεθα της από του Παραδείσου της τρυφής εξορίας του Πρωτοπλάστου Αδάμ. Τη αφάτω σου ευσπλαχνία Χριστέ ο Θεός ημών, της τρυφής του Παραδείσου ημάς καταξίωσον, και ελέησον» (Από το βιβλίο του

Τριωδίου).

Με αυτό τον χαρακτηριστικό ύμνο η Εκκλησία μας τονίζει την σημασία της εορτής της Κυριακής της Τυρινής, που είναι αφιερωμένη στην απώλεια του Παραδείσου εξαιτίας της παρακοής των Πρωτοπλάστων, του Αδάμ και της Εύας, των κοινών προπάππων μας, και των λευκών και των μαύρων και των κίντρινων, όλων δηλαδή των ανθρώπων. Αν λοιπόν οι κοινοί μακρυνοί μας πρόγονοι έμεναν πιστοί στις εντολές του Θεού, δηλαδή στις οδηγίες του, ο κόσμος που ζούμε σήμερα θα ήταν Παράδεισος. Η πραγματικότητα όμως που ζούμε είναι διαφορετική. Ζούμε μέσα στην Κόλαση των πολέμων και των κοινωνικών προβλημάτων, της πείνας και της φτώχειας, της έλλειψης ασφάλειας και γενικότερα της κοινωνικής αδικίας, ζούμε με τα προβλήματα των φυλετικών διακρίσεων και της καταστροφής του Περιβάλλοντος, ζούμε με το πρόβλημα του μίσους και της κακίας, του φανατισμού και της αδιαφορίας στα προβλήματα των διπλανών μας.

Ζούμε με καθημερινές εμπόλεμες συγκρούσεις, όπως στη Γάζα και στην Ουκρανία.

Ζούμε σε μια εποχή που ο υλισμός περιορίζει τις δυνατότητες μας για μια δημιουργική πνευματική πορεία. Η αμαρτία κυριαρχεί παντού. Η μόνη μας ελπίδα είναι να ακολουθήσουμε το παράδειγμα των αγίων μας, να ζήσουμε τη ζωή τους, να ξαναγεννηθούμε πνευματικά μέσα από την μετάνοια μας για να μπορέσουμε να γίνουμε το φώς του κόσμου.

Με την πτώση του ανθρώπου, που είναι γνωστή ως προπατορικό αμάρτημα, ο πόνος και η θλίψη έγιναν μέρος της ζωής μας. Καθημερινά γευόμαστε την Κόλαση. Για την κατάσταση αυτή ευθύνονται τόσο οι πρώτοι άνθρωποι με την παρακοή τους όσο κι η συνεργεία του διαβόλου, καθώς επίσης κι όσοι από εμάς συνεχίζουμε τον δρόμο της ανυπακοής και της αμαρτίας αμετανόητοι.

Κάποτε ο Φιλάνθρωπος Θεός έγινε άνθρωπος, στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού, για να μας οδηγήσει πάλι στον απωλεσθέντα Παράδεισον. Έτσι αν η ανυπακοή στο Θεόν οδήγησε στην απομάκρυνση του ανθρώπου από τον Παράδεισον, η υπακοή μας στις θείες εντολές του Θεού θα μας οδηγήσει πάλι στον Παράδεισον. Το χαρακτηριστικό γνώρισμα των θείων εντολών του Ιησού Χριστού είναι η άδολη αγάπη και η καλή διάθεση να συγχωρούμε ο ένας τον άλλον. Γι' αυτό με σαφήνεια στην Ευαγγελική Περικοπή αυτής της Κυριακής τονίζεται από τον Κύριον ημών Ιησού Χριστόν ότι «εάν γαρ αφήτε τοις ανθρώποις τα παραπτώματα αυτών, αφήσει και υμίν ο Πατήρ υμών ο Ουράνιος. Εάν δε μη αφήτε τοις ανθρώποις τα παραπτώματα αυτών, ουδέ ο Πατήρ υμών αφήσει τα παραπτώματα υμών» (Ματθαίου 6, 14 – 15).

Μέσα από την άδολη αγάπη μας προς τους συνανθρώπους μας γινόμαστε άξιοι του μεγαλείου της αγάπης του Θεού, που εκφράζεται με την πραγματοποίηση της ελπίδας μας για σωτηρία, την μετοχήν μας δηλαδή στην ομορφιά του Παραδείσου.

Για να φτάσουμε όμως στη βίωση της καταστάσεως της αγάπης χρειαζόμαστε μια προετοιμασία μέσα από την προσευχή μας, τη νηστεία, την ελεημοσύνη, την μετάνοια, την εξομολόγηση, τις ακολουθίες των Χαιρετισμών και των Προηγιασμένων, τις Ευαγγελικές και Αποστολικές Περικοπές και τους άλλους ύμνους της Εκκλησίας μας. Μέσα λοιπόν σ' αυτή την προοπτική σκοπεύει κι η Εκκλησία μας να μας οδηγήσει με την εορτή της Τυρινής, που συνεχίζεται καθόλη τη Μεγάλη Τεσσαρακοστή και ολοκληρώνεται με τις Ιερές Ακολουθίες της Μεγάλης Εβδομάδας και της Αναστάσεως.

Γι' αυτό σε ένα από τους ύμνους της εορτής της Τυρινής ψάλλουμε:

"Το στάδιον των αρετών ηνέωκται, οι βουλόμενοι αθλήσαι εισέλθετε, αναζωσάμενοι τον καλόν της Νηστείας αγώνα, οι γαρ νομίμως αθλούντες, δικαίως στεφανούνται, και αναλαβόντες την πανοπλίαν του Σταυρού, τω εχθρώ αντιμαχησώμεθα, ως τείχος άρρηκτον κατέχοντες την πίστιν, και ως θώρακα την προσευχήν, και περικεφαλαίαν την ελεημοσύνην, αντί μάχαιρας την νηστείαν, ήτις εκτέμνει από καρδίας πάσαν κακίαν. Ο ποιών ταύτα, τον αληθινόν κομίζεται στέφανον, παρά του Παμβασιλέως Χριστού, εν τη ημέρα της Κρίσεως» (Ιδιόμελον στιχηρόν των Αίνων, Τριώδιο σελ. 70).

Μέσα στο ίδιο πνεύμα κινείται και η Αποστολική Περικοπή από την Επιστολή προς Ρωμαίους του Αποστόλου Παύλου όπου τονίζονται με σαφήνεια τι πρέπει να αποφεύγουμε στην καθημερινή μας ζωή για να μπορέσουμε να γίνουμε πραγματικοί στρατιώτες του Χριστού: «αποθώμεθα ουν τα έργα του σκότους και ενδυσώμεθα

τα όπλα του φωτός, ως εν ημέρα ευσχημόνως περιπατήσωμεν, μη κώμαις και μέθαις, μη κοίταις και ασελγείαις, μη έριδι και ζήλω, αλλ’ ενδύσασθε τον Κύριον Ιησούν Χριστόν» (Ρωμαίους 13, 12β – 14α).

Μέσα από την συμμετοχή μας στην αγιαστική ζωή της Εκκλησίας μας έχουμε ελπίδα για τον απωλεσθέντα Παράδεισον. Η συμμετοχή μας αυτή εκφράζεται με τον Χριστοκεντρικό μας προσανατολισμό που μας καλεί η Εκκλησία μας να ακολουθήσουμε, διότι όπως τονίζεται στην Ευαγγελική Περικοπή «όπου γαρ εστίν ο θησαυρός υμών, εκεί έσται και η καρδία υμών» (Ματθαίου 6, 21).

Έτσι κατά την Κυριακή της Τυρινής η Εκκλησία μας μάς θυμίζει την έξωση των Πρωτοπλάστων από τον Παράδεισον, μας θυμίζει τα δάκρυα των Πρωτοπλάστων και μας καλεί σε εγρήγορση και αγώνα, γιατί κινδυνεύουμε και εμείς να κλεισθούμε έξω από τον Παράδεισον.

Ένα από τα μέσα που μας τονίζει η Ευαγγελική Περικοπή για να αποφύγουμε τον κίνδυνο της απώλειας του Παραδείσου είναι και η Νηστεία που αρχίζει την Καθαρή Δευτέρα με την είσοδον μας στο στάδιο της Μεγάλης Σαρακοστής. Η Νηστεία δεν είναι ποτέ σκοπός, αλλά μέσον. Έχει όμως πάντοτε σκοπούς υψηλούς, την μεταμόρφωση και την θέωση του ανθρώπου. Νηστεία είναι η προσπάθεια μας να κρατήσουμε τους εαυτούς μας μακριά από την πηγή της κακίας και της αδικίας των άλλων. Έτσι εφαρμόζουμε την αληθινή Νηστεία όταν αποφεύγουμε την κακοπροαίρετη κατάκριση και όχι την καλοπροαίρετη κριτική που βασίζεται στα γεγονότα, όταν απέχουμε από το θυμό και την ψευτιά και όχι από την επιμονή μας στην αλήθεια. Η αληθινή έννοια της Νηστείας δεν αναφέρεται απλώς στην αποχή από μερικά φαγητά. Είναι φορές που νηστεύουμε λίγες ημέρες και νομίζουμε ότι είμαστε έτοιμοι να κοινωνήσουμε. Η Νηστεία όμως μόνη της χωρίς εξομολόγηση δεν έχει καμμιά αξία. Μπορεί να μη τρώμε κρέας, αλλά να γινόμαστε με τη συμπεριφορά μας οι αίτιοι για το φάγωμα πολλών συνανθρώπων μας. Είναι φορές που νηστεύουμε από μερικές τροφές και μέσα μας αφήνουμε να φωλιάζουν το μίσος και η εκδίκηση. Γι’ αυτό στην Παλαιά Διαθήκη τονίζεται επίμονα ότι δεν μπορούμε να νηστεύουμε και παράλληλα να τρώμε τις σάρκες των συνανθρώπων μας με τις αντιπάθειες μας και τις αδικίες μας εναντίον τους ή όταν συμβαίνει να ανεχόμαστε να αδικείται κάποιος και τηρούμε σιωπή ιχθύος. Η ανοχή στην αδικία κάποιου είναι ως να συμμετέχουμε και εμείς. Αυτές οι μορφές της νηστείας, χωρίς να είμαστε ακοίμητοι φρουροί της κοινωνικής δικαιοσύνης, συνθέτουν την υποκριτική νηστεία που αναφέρει η Ευαγγελική Περικοπή, είναι η νηστεία που δεν ωφελεί σε τίποτα. Είναι μια νηστεία που είναι ξεκομμένη από δύο μεγάλες αρετές, που μαζί με τη νηστεία τονίζονται στη Ευαγγελική Περικοπή. Η μια αρετή που συνδέεται με την αληθινή Νηστεία είναι η συγχώρηση, να συγχωρούμε εκείνους

που μας φταίνε. Η άλλη αρετή είναι η ελεημοσύνη, να βοηθούμε τους συνανθρώπους μας όταν μπορούμε και να μη θησαυρίζουμε με θησαυρούς υλικούς, αλλά με θησαυρούς πνευματικούς όπως είναι η ελεημοσύνη. Άλλωστε κάθε παράνομος και άδικος πλουτισμός είναι φωτιά που καίει και θηρίο που καταβροχθίζει.

Επομένως η πραγματική έννοια της Νηστείας προϋποθέτει την συγχώρηση των άλλων και την ελεημοσύνη και γενικά την συμπαράστασή μας προς όλους τους συνανθρώπους μας, Έλληνες και μή, λευκούς και μαύρους, μικρούς και μεγάλους.

Γι’ αυτό το λόγο νηστεία στα φαγητά και κακία και αδικίες στη καρδιά είναι πράγματα ασυμβίβαστα που δημιουργούν την υποκρισία. Η υποκρισία μπορεί να οδηγεί στην εκμετάλλευση και στο εύκολο κέρδος, οδηγεί όμως σίγουρα και στην απώλεια του Παραδείσου.

Η συγχωριτικότητα είναι το κλειδί που μας ανοίγει τη πόρτα που οδηγεί στην Βασιλεία του Θεού. Ο λόγος του Ιησού Χριστού είναι συγκεκριμένος. Αν συγχωρείτε, μας λέει, τα αμαρτήματα των ανθρώπων, θα συγχωρέσει και σε σας ο Ουράνιος Πατέρας τα δικά σας αμαρτήματα. Αν όμως δεν συγχωρήσετε τα σφάλματα των ανθρώπων, ούτε ο Ουράνιος Πατέρας σας θα συγχωρήσει τα δικά σας σφάλματα. Με αυτό τον τρόπο ανοίγεται ο δρόμος για την αρμονική συνεργασία των ανθρώπων μέσα στην κοινωνία. Καλές σχέσεις με τους άλλους σημαίνει περιορισμό του εγωϊσμού μας. Αυτός όμως είναι και ο μόνος τρόπος για να γίνουμε άξιοι του Παραδείσου.

Τελειώνοντας, ας ενώσουμε όλοι μας τις προσευχές μας για το τερματισμό του πολέμου στη Γάζα και στην Ουκρανία κι όπου έχουμε εμπόλεμες συγκρούσεις και την επιλογή του ειρηνικού διαλόγου για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και το σεβασμό στο Διεθνές Δίκαιο.